

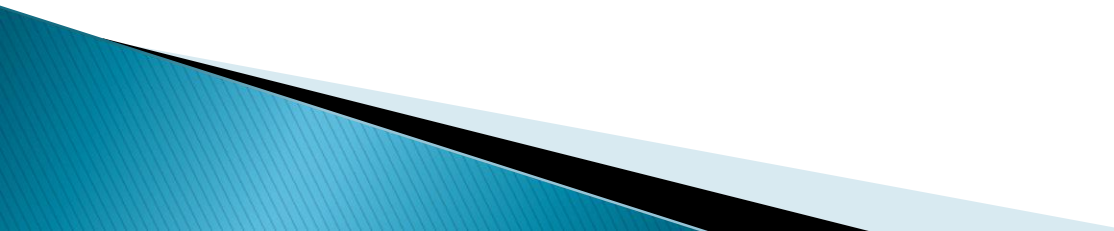
Spółki w prawie polskim i niemieckim – podobieństwa i różnice w kontekście tłumaczenia

dr Małgorzata Osiewicz–Maternowska
malgorzata.osiewicz-maternowska@usz.edu.pl

UNIWERSYTET SZCZECIŃSKI
INSTYTUT JĘZYKOZNAWSTWA

Plan wystąpienia

1. Definicja spółki
 2. Regulacje prawne dot. spółek w polskim i niemieckim systemie prawnym
 3. Rodzaje spółek w polskim prawie i ich niemieckie „odpowiedniki”
 4. Klasyfikacje spółek
 5. Umowa spółki
 6. Podsumowanie
-

SPÓŁKA

- ▶ (w znaczeniu potocznym i prawnym) podstawowa **forma współdziałania** (zrzeszenia), zasadniczo **podmiotów prawa cywilnego**, które współdziałając zmierzają do osiągnięcia **wspólnego celu** (Kalina–Prasznic 2007: 795);

- ▶ polski i niemiecki system prawny to systemy prawa kontynentalnego (w odróżnieniu od tzw. systemu common law)
- ▶ oba bazują na prawie rzymskim, czyli tzw. ius civile
- ▶ w obu występuje wiele takich samych instytucji prawa i regulacji przejętych z prawa rzymskiego

Czy w takim razie spółki w prawie
polskim i niemieckim są
uregulowane w taki sam sposób?

Gdzie szukać regulacji prawnych dotyczących spółek w polskim i niemieckim systemie prawa?

Polska

- ▶ **Kodeks cywilny** z dn. 23.04.1964 z późniejszymi zmianami (Dz. U. 1964 nr 16 poz. 93, tekst jednolity ustawy z dn. 25.07.2025, Dz. U. 2025 poz. 1071),
- ▶ **Kodeks spółek handlowych** z dn. 15.09.2000 z późniejszymi zmianami (Dz.U. 2000 nr 94 poz. 1037, tekst jednolity ustawy z dn. 7.12.2023, Dz.U. 2024 poz.18),
- ▶ prawo UE.

Niemcy

- ▶ **Bürgerliches Gesetzbuch/niemiecki Kodeks cywilny** z dn. 18.08.1896, z późniejszymi zmianami obowiązuje w wersji z ogłoszenia z dn. 2.01.2002 (Federalny Dz. U. I S. 42, 2909; 2003 I S. 738), ostatnia zmiana z dn. 17.7.2025,
- ▶ **Handelsgesetzbuch / niemiecki Kodeks handlowy** z dn. 10.05.1897 z późniejszymi zmianami (ostatnia zmiana z 28.02.2025 Federalny Dz. U. 2025 I nr 69).
- ▶ prawo UE,

Gdzie szukać regulacji prawnych dotyczących spółek w polskim i niemieckim systemie prawa?

Polska

Niemcy

- ▶ Gesetz über Partnerschaftsgesellschaften Angehöriger Freier Berufe vom 25 Juli 1995 (BGBl. I S 1744),
- ▶ Aktiengesetz vom 6. September 1965 (BGBl. I S.1089)
- ▶ Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung vom 20.04.1892

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka prawa cywilnego** (art. 860 – 875 KC); jedyna uregulowana w KC, strony w tej spółce to wspólnicy; skrót: s.c. lub S.C.;
- ▶ **Gesellschaft des bürgerlichen Rechts** (§§ 705 – 728 BGB); wspólnicy: Gesellschafter; skrót: GbR / GBR / GdbR / BGB-Gesellschaft.

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka jawna** (art. 22 – 85 KSH); wspólnicy; skrót: sp.j. (w obrocie często jako s.j. / S.J.)
- ▶ **Offene Handelsgesellschaft** (§ 105 – 160 HGB); wspólnicy: Gesellschafter; skrót: OHG

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka partnerska** (art. 86 – 101 KSH); w nazwie „i partner” / „i partnerzy”; wprowadzona do systemu 15.09.2000 (KSH); wspólnicy: partnerzy; skrót: sp.p.
- ▶ **Partnerschaftsgesellschaft** (Gesetz über Partnerschaftsgesellschaften Angehöriger Freier Berufe z 25.07.1994) => Partnerschaftsgesellschaftsgesetz, PartGG); wspólnicy: Partner; skrót: PartG

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka komandytowa** (art. 102 – 124 KSH);
wspólnicy: komandytariusz i
komplementariusz (mają inne prawa i
obowiązki!); skrót: sp.k.
- ▶ **Kommanditgesellschaft** (§ 161 – 175 HGB);
Kommanditist i Komplementär (różne prawa i
obowiązki); skrót: KG

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka komandytowo–akcyjna** (art. 125 – 150 KSH); komandytariusz i akcjonariusz (różne prawa i obowiązki); skrót: S.K.A.
- ▶ **Kommanditgesellschaft auf Aktien** (§ 278 – 290 AktG); Kommanditist i Aktionär (różne prawa i obowiązki); skrót: KGaA

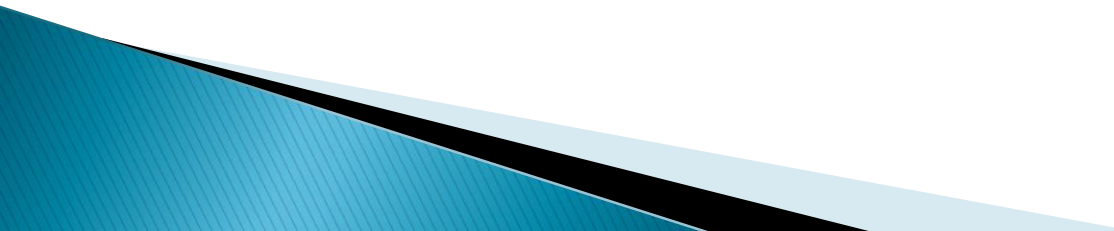
Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością** (art. 151 – 300 KSH); wspólnicy; skrót: Sp. z o.o.
- ▶ **Gesellschaft mit beschränkter Haftung** (GmbHG vom 20.04.1982); Gesellschafter, skrót: GmbH; ale także **Haftungsbeschränkt** (UG – Unternehmergesellschaft), tzw. mini GmbH – różni się tym od GmbH, że może ją założyć jedna osoba (GmbH – 2), a jej kapitał zakładowy może wynosić 1 euro (GmbH – 25tys.euro; **warunek**, którego nie ma GmbH: co roku 25% zysku wpływa do ustawowej rezerwy aż do osiągnięcia 25tys.euro kapitału.

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka akcyjna** (art. 301 – 490 KSH):
akcjonariusze; S.A.
- ▶ **Aktiengesellschaft** (§ 1 – 277 AktG);
Aktionäre; AG

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Prosta spółka akcyjna:** nowa forma wprowadzona przepisami i obowiązująca od 1.07.2021 r.; akcjonariusze; skrót: P.S.A.; najczęściej stosowana w przypadku start-upów
 - ▶ brak odpowiednika w niemieckim systemie; można ją potraktować jako rodzaj zwykłej spółki akcyjnej, a w niektórych przypadkach sp. z o.o.
-

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki

- ▶ **Spółka cicha:** wspólnik jawny i wspólnik cichy; zakładana na podstawie umowy nienazwanej i regulowana przepisami ogólnymi
- ▶ **Stille Gesellschaft (§ 230 – 236 HGB):** szczególna forma zrzeszenia; jest spółką osobową, ale nie spółką prawa handlowego, mimo że uregulowano ją w HGB; stiller Gesellschafter und Gesellschafter: skrót: sG

Polskie spółki i ich niemieckie odpowiedniki (societas Europea)

- ▶ **Spółka europejska**; wprowadzona do europejskiego porządku prawnego Rozporządzeniem Nr 2157/2001 z dn. 8.01.2001 oraz dyrektywą UE z tego samego dnia i przeniesiona do krajowego systemu prawnego ustawą z dn. 4.03.2005 o europejskim zgromadzeniu interesów gospodarczych i spółce europejskiej; skrót: s.e;
- ▶ **Europäische Gesellschaft**: europejska AG, bazująca na prawie UE; skrót: SE

Klasyfikacja spółek

- ▶ Ze względu na źródło regulacji: **spółki cywilne** i **spółki prawa handlowego**;
 - ▶ Ze względu na pochodzenie kapitału: **spółki krajowe** i **spółki z udziałem kapitału zagranicznego** tzw. joint ventures;
 - ▶ Ze względu na substrat: **spółki osobowe** i **spółki kapitałowe** (por. Kalina–Prasznic 2007: 795).
-

Spółki osobowe vs. kapitałowe

OSOBOWE

- ▶ Spółka jawna
- ▶ Partnerska
- ▶ Komandytowa
- ▶ Komandytowo-akcyjna

KAPITAŁOWE:

- ▶ Spółka z o.o.
- ▶ Spółka akcyjna

▶ OSOBOWE

- ▶ Offene Handelsgesellschaft
- ▶ Partnerschaftsgesellschaft
- ▶ Kommanditgesellschaft

KAPITAŁOWE:

- ▶ Kommanditgesellschaft auf Aktien
- ▶ GmbH, mini GmbH
- ▶ AG

Dlaczego to ważne?

- ▶ Spółki osobowe:
wspólnicy
odpowiadają za
długi i straty
również swoim
majątkiem
prywatnym, czyli
ponoszą
odpowiedzialność
osobistą
- ▶ Spółki kapitałowe:
wspólnicy
odpowiadają
majątkiem spółki,
zwykle do
wysokości swoich
udziałów/wkładów/
akcji

Umowa spółki

- ▶ **Umowa** => w tytule zawiera nazwę spółki
[*Umowa spółki komandytowej;*
Kommanditgesellschaftsvertrag / Vertrag über ...Gesellschaft]
- ▶ **Strony spółki** => w zależności od rodzaju spółki;
zdefiniowane w odpowiednich przepisach
[*wspólnicy / partnerzy / akcjonariusze vs.*
Gesellschafter / Partner / Aktionäre i in.]

Szczególnie ważne przy S.K./KG, S.K.A./KGaA i spółce cichej/stille Gesellschaft

- ▶ **Rodzaj spółki: kapitałowa lub osobowa** => rodzaj odpowiedzialności oraz udziału w jej zyskach i stratach

PODSUMOWANIE

- ▶ Polskie spółki są uregulowane przede wszystkim w KSH oraz w KC albo znajdują swoje umocowanie w przepisach i dyrektywach UE.
- ▶ Niemieckie spółki są uregulowane w BGB, w HGB oraz w pomniejszych ustawach dotyczących konkretnych form spółek.
- ▶ W zależności od rodzaju spółki jej wspólnicy są określani różnymi terminami. W niektórych spółkach są dwa rodzaje wspólników o różnych prawach i obowiązkach.
- ▶ Polska umowa spółki cichej wymaga szczegółowego jej opisu ze względu na brak odpowiednich regulacji prawnych.
- ▶ Niemieckie umowy spółki mogą być obszerniejsze ze względu na konieczność uszczegółowienia kwestii zdefiniowanych częściowo w różnych ustawach.
- ▶ Ważnym jest podział na spółki osobowe i kapitałowe – kwestia odpowiedzialności za długi/straty. Ten podział przebiega inaczej w polskim, a inaczej w niemieckim systemie prawnym.

Literatura

- ▶ **Aktiengesetz** vom 6. September 1965 (BGBl. I S.1089 zuletzt geändert durch den Artikel 18 des Gesetzes vom 23. Oktober 2024 (BGBl. 2024 I Nr. 323)
- ▶ **Bürgerliches Gesetzbuch**, 2018, wyd. 82 poprawione, stan prawny: 5 czerwca 2018. Beck-Texte im dtv, München.
- ▶ **DUDEN. Recht A – Z. Fachlexikon für Studium, Ausbildung und Beruf**, 2015, 3. aktualisierte Auflage, Dudenverlag, Berlin.
- ▶ **Gesetz über Partnerschaftsgesellschaften Angehöriger Freier Berufe** vom 25 Juli 1995 (BGBl. I S 1744), zuletzt geändert durch den Art. 11 des Gesetzes vom 22. Oktober 2024 (BGBl. 2024 I Nr. 320)
- ▶ **Handelsgesetzbuch** vom 10.05.1897.
- ▶ Kalina-Prasznick U. (red.), 2007, **Encyklopedia prawa**, Warszawa.
- ▶ **Kodeks cywilny**, 2018, wyd. 45, stan prawny: marzec 2018. C.H.BECK, Warszawa.
- ▶ **Kodeks spółek handlowych oraz ustawy towarzyszące**, 2024, wyd. 14, C.H.BECK, Warszawa.
- ▶ Osiewicz-Maternowska M., 2018, **Deutsche und polnische zivilrechtliche Verträge. Paralleltexte für Übersetzer**. Verlag Dr. Kovač, Hamburg.
- ▶ Osiewicz-Maternowska M., 2020, **Schuldrechtliche Verträge nach dem polnischen Zivilgesetzbuch und ihre deutschen Parallelen – einige Bemerkungen zur polnisch-deutschen Übersetzung**, w: Sulikowski/Sulikowska/Lesner (hrsg.) „Translation Landscapes – Internationale Schriften zur Übersetzungswissenschaft“, Bd. IV, Verlag Dr. Kovač, Hamburg, 149–166.

Dziękuję za uwagę!